

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	3 juni 2021	TEAM	Vergunningverlening natuur en landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-1399	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	82260DDE	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	12 november 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- Voorschriften - Kaart plangebied - Kaarten aangetroffen verblijfplaatsen - Voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Ontheffing Wnb ruimtelijke ingrepen complexen 118, 141, 145 en 155 in Rhenen

Op 12 november 2020 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming. De aanvraag is ingediend door BOOT organiserend ingenieursbureau namens Rhenam Wonen, voor de locatie "complexen 118, 141, 145 en 155" in Rhenen (hierna: plangebied) en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2020-1399.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, eerste lid van de wet, voor zover dit betreft het vernielen van nesten van de huismus;
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het doden, verstoren en vernielen van de voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis;

voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2022.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op renovatiewerkzaamheden in het kader van verduurzaming van het woningbestand. De geplande werkzaamheden bestaan onder andere uit dakisolatie, het vervangen van dakgoten en het na-isoleren van de spouwmuur. De werkzaamheden vinden plaats aan in totaal 48 woningen gelegen aan de Domineesbergweg, Lindenlaan, Sparenlaan, Verlengde Acaciaaan, Valleiweg en Platanenlaan in Rhenen. Een kaart en adressenlijst van het plangebied is opgenomen in bijlage 2. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, eerste lid van de wet, voor wat betreft de huismus (*Passer domesticus*) en van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet, voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2022.

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

III. Procedure

Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens het bepaalde in hoofdstuk 5 van de wet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Op 23 april en 18 mei 2021 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De huismus is beschermd op grond van artikel 3.1 van de wet. De gewone dwergvleermuis is beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatieven

Locatie

De werkzaamheden zijn locatiespecifiek. De bestaande bebouwing is verouderd en moet worden verduurzaamd om te kunnen voldoen aan de doelstellingen met betrekking tot duurzaamheid. Er zijn daarom geen alternatieve locaties voor deze ingreep.

Werkwijze

De daken en spouwmuren van alle woningen binnen het plangebied en zijn niet of onvoldoende geïsoleerd. Deze huurwoningen moeten verduurzaamd worden om de vereiste energie-index tussen de 1,2 en 1,4 te behalen. Om dit te bereiken is het noodzakelijk om de daken en muren van de woningen te isoleren. Er is geen redelijke alternatieve werkwijze om deze doelstelling te realiseren, waarbij de verblijfplaatsen van de huismus en gewone dwergvleermuis in stand kunnen blijven.

Planning

Aan een deel van de woningen vinden de renovatiewerkzaamheden plaats buiten de meest kwetsbare perioden van de soorten (het broedseizoen van de huismus en de kraam- en winterperiode voor de gewone dwergvleermuis). Voor het andere deel van de woningen worden tijdig werende maatregelen getroffen, waardoor wordt gezorgd dat de dieren zich in de kwetsbare periode niet in de woningen binnen het plangebied bevinden. Hiermee wordt voorkomen dat dieren worden gedood of verstoord tijdens de meest kwetsbare perioden. Aangezien tijdig alternatieve en permanente verblijfplaatsen worden aangeboden, waarbij er voldoende gewoningstijd wordt gehanteerd, bestaat er geen redelijk alternatief voor de planning waarbij de negatieve effecten op de soorten minder zijn.

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. Voor de huismus heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid". Voor de gewone dwergvleermuis heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In uw aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd. U vraagt ontheffing voor werkzaamheden vanwege verduurzaming van de woningen door renovatie. U heeft onderbouwd dat de woningen energiezuiniger worden.

Algemene afspraken over verduurzaming door renovatie

Er zijn verschillende nationale en internationale doelstellingen over het tegengaan van klimaatverandering. In het Klimaatakkoord van Parijs², dat is gepresenteerd in 2013 en door Nederland is geratificeerd³, zijn afspraken gemaakt over het beperken van de opwarming van de aarde. In Nederland zijn afspraken gemaakt in het Energieakkoord⁴ van 2013 en het Klimaatakkoord⁵ van 2019. In het Energieakkoord is afgesproken dat alle burgers in 2050 in een energieneutraal huis wonen. In het nationale Klimaatakkoord staan afspraken over de verduurzaming van de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen in 2030 volgens een wijkgerichte aanpak. Vooruitlopend hierop zijn afspraken gemaakt om tot en met 2022 100.000 corporatiewoningen te verduurzamen.

Om de doelstellingen te kunnen bereiken, is grootschalige renovatie van bestaande woningen nodig. Woningrenovaties zorgen voor een vermindering in het gebruik van fossiele brandstoffen en daardoor minder uitstoot van schadelijke stoffen. Lagere uitstoot leidt tot een verbeterde luchtkwaliteit. Hiermee draagt renovatie ook bij aan verbetering van de volksgezondheid.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep. In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de soorten.

c) Ecologische beoordeling

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soorten

Huismus

De huismus is aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn twee nestplaatsen vastgesteld. De nestplaatsen bevinden zich onder de dakpannen bij de woningen gelegen aan de Domineesbergweg 22 (complex 118) en Sparrenlaan 4 (complex 141). Een kaart met de locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen binnen het plangebied. Er is één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld bij de woning gelegen aan de Sparrenlaan 3 (complex 145). De exacte invliegopening is onbekend, maar de verblijfplaats bevindt zich ofwel in de spouwmuur ofwel onder de dakpannen van deze woning met kopgevel. Omdat (vorstvrije) verblijfplaatsen ook als (tijdelijk) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kan een individuele winterverblijf niet worden uitgesloten. Een kaart met de locatie van de aangetroffen verblijfplaats is opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

Staat van instandhouding

Huismus

Ooit was de huismus de meest algemene broedvogel van Nederland. De soort is de laatste decennia om onbekende reden in aantal vrij hard achteruitgegaan. Begin jaren tachtig van de 20e eeuw begon de afname, die in het begin van de jaren negentig versnelde. Dit heeft geresulteerd in een landelijke afname van meer dan 50% van het aantal broedparen. Vermoedelijk is één van de oorzaken de afname van broedgelegenheid, onder andere door renovatie en isolatie van oude woningen, in combinatie met een afgenomen voedselaanbod, minder dekking en een toename aan predatie. Ondanks het feit dat de oppervlakte van stedelijk gebied en het aantal huizen groter geworden is in Nederland, is de huismus in aantal afgenomen (Kennisdokument Huismus, versie 1.0 juli 2017). De recente aantallen schommelen (Sovon.nl). De landelijke staat van instandhouding is als matig ongunstig aangemerkt. Er zijn geen gedetailleerde cijfers van de huismussenpopulatie in Rhenen bekend. In verband met de renovatie van het woningbestand van Rhenam Wonen in Rhenen wordt al enige jaren huismusonderzoek gedaan in Rhenen. Hieruit is gebleken dat de soort in relatief lage aantallen maar wijdverspreid in Rhenen broedt, zowel binnen als rond het woningbestand van Rhenam Wonen. Op grond hiervan wordt aangenomen dat de staat van instandhouding op lokaal niveau matig gunstig is. Bij verschillende deelprojecten van Rhenam Wonen is geconstateerd dat de voorzieningen snel in gebruik worden genomen door huismus, wat bijdraagt aan een gelijkblijvende of gunstiger staat van instandhouding.

² <http://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/09.pdf>

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/stemmingsuitslagen/detail?id=2017P01147>

⁴ <http://www.energieakkoordser.nl/energieakkoord.aspx>

⁵ <https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord>

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene soort in Nederland en is een wijdverspreide soort die in heel het land wordt waargenomen. De soort komt vooral voor in de bebouwde omgeving, zowel in het stedelijk gebied als op het platteland. Er zijn geen uitspraken te doen over landelijke aantalsontwikkelingen: er zijn geen aanwijzingen voor een af- of toename in aantallen. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen wel af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichtten van kieren en gaten in gebouwen (Bron: Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0 juli 2017). De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis wordt beoordeeld als gunstig. Het is niet bekend wat de regionale staat van instandhouding is, maar aangenomen mag worden dat deze vergelijkbaar is met de rest van het land. Er zijn geen nauwkeurige gegevens bekend van de populatie gewone dwergvleermuisen in Rhenen. In verband met de renovatie van het woningbestand van Rhenam Wonen in Rhenen wordt al enige jaren vleermuisonderzoek gedaan in Rhenen. Hieruit is gebleken dat de gewone dwergvleermuis een algemeen voorkomende soort is die overal in Rhenen geregeld wordt waargenomen en waarvan geregeld verblijfplaatsen worden gevonden, zowel binnen als rond het woningbestand van Rhenam Wonen. Op grond hiervan is het aannemelijk dat de staat van instandhouding ook op lokaal niveau gunstig is.

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soorten

Door de werkzaamheden worden er twee nestplaatsen van de huismus en één zomer- en winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vernield, wordt de gewone dwergvleermuis verstoord en in sommige gevallen mogelijk gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. De maatregelen die door ons zijn goedgekeurd, zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit. In bijlage 1 hebben wij extra maatregelen voorgeschreven om de negatieve effecten van de werkzaamheden verder te verzachten. Door de uitvoering van de maatregelen worden voorafgaand aan de werkzaamheden voldoende permanente alternatieve verblijfplaatsen geplaatst op hiervoor geschikte locaties. De vastgestelde verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de werkzaamheden, buiten de meest kwetsbare periode en wanneer de gewenningsperiode is verstreken, ongeschikt gemaakt.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden leidt de ingreep niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- BOOT organiserend ingenieursbureau;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Rhenen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

6. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient aanvullend de volgende aspecten te omschrijven:
 - Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecoloog;
 - Een overzicht van de activiteiten die door de ecoloog zijn/worden begeleid;
 - De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
7. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

8. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige⁶ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
9. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
10. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.

⁶ Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereiniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

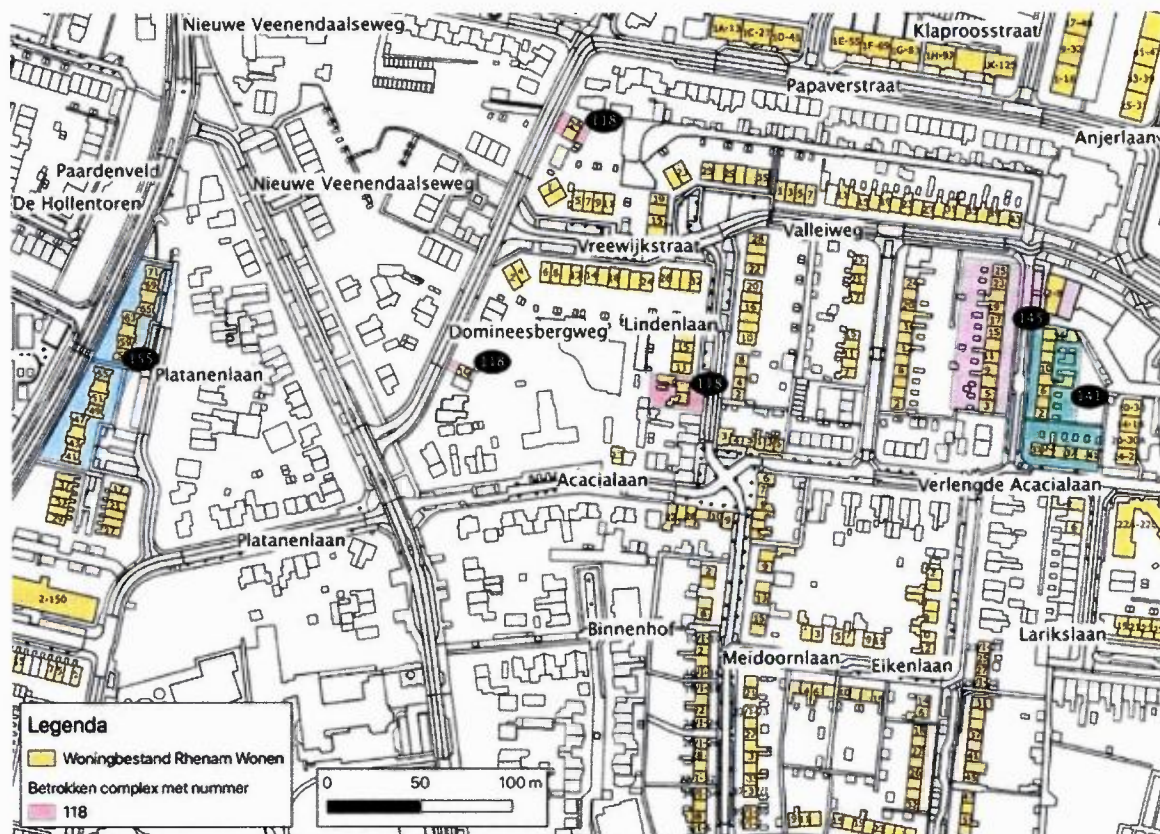

11. De maatregelen die zijn voorgesteld in het activiteitenplan van 18 april 2021 (overgelegd op 18 mei 2021) én zijn opgenomen in bijlage 4 moeten worden opgevolgd.
12. Indien wordt gewerkt binnen het broedseizoen van de huismus dienen voorafgaand aan de werkzaamheden de volgende woningen binnen het plangebied ongeschikt gemaakt te worden: de woningen waarin de huismus is aangetroffen (Domineesbergweg 22 (complex 118) en Sparrenlaan 4 (complex 141)) en aangrenzende woningen.
13. Het ongeschikt maken van de woningen zoals genoemd in voorschrift 12 dient plaats te vinden als de huismus voldoende gewend is aan de permanente alternatieve verblijfplaatsen (gewenningsperiode van drie maanden conform het Kennisdocument Huismus).
14. Het ongeschikt maken van de woningen zoals genoemd in voorschrift 12 moet worden uitgevoerd met behulp van de voorgestelde methode met netten (zie bijlage 4) en mag pas worden uitgevoerd wanneer de aanwezigheid van huismussen of vleermuizen in deze woningen is uitgesloten (om te voorkomen dat dieren ingesloten raken). De alternatieve voorgestelde methode, waarbij vogelwerende borstels worden geplaatst, dient niet te worden toegepast.
15. De permanente alternatieve verblijfplaatsen voor de huismus, te weten vier inbouwkasten zoals aangegeven in figuur 6 in bijlage 4, moeten zijn geplaatst op minimaal 3 meter hoogte en dienen gedurende de werkzaamheden toegankelijk te zijn voor huismussen.
16. Conform de voorgestelde werende maatregelen zoals genoemd in bijlage 4 moeten alle woningen met geschikte invliegopeningen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt worden voor vleermuizen.
17. Het ongeschikt maken van de woningen zoals genoemd in voorschrift 16 dient plaats te vinden:
 - Bij de woning waarin de gewone dwergvleermuis is aangetroffen (Sparrenlaan 3 (complex 145)): in de periode tussen 15 april en 15 mei of in de periode tussen 15 augustus en 31 oktober.
 - Bij de overige woningen: in de periode tussen 15 april en 31 oktober.
18. Het ongeschikt maken van de woning waarin de gewone dwergvleermuis is aangetroffen dient plaats te vinden als de gewone dwergvleermuis voldoende gewend is aan de permanente alternatieve verblijfplaatsen (gewenningsperiode van drie maanden in de actieve periode van april tot en met oktober conform het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis).
19. Het ongeschikt maken van woningen voor vleermuizen zoals genoemd in voorschrift 16 mag enkel worden uitgevoerd wanneer de avondtemperaturen daarna drie aaneengesloten dagen minimaal 10°C zijn. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient drie dagen na het afplakken gecontroleerd te worden of in de ongeschikt gemaakte verblijfplaatsen nog vleermuizen aanwezig zijn. Dit dient te worden uitgevoerd door een deskundige.
20. De permanente alternatieve verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis dienen gedurende de werkzaamheden toegankelijk te zijn voor vleermuizen. Er moet vleermuisvriendelijk worden gewerkt onder begeleiding van een deskundige⁶ om de kasten buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te houden. Dit betekent dat:
 - steigers, doeken, folie en vangnetten, die bij de renovatie gebruikt worden, zodanig geplaatst worden dat geen holten, nissen en dergelijke die door gewone dwergvleermuizen als in- en uitvliegopeningen worden gebruikt ontoegankelijk worden; en
 - (bouw)licht niet op de in- en uitvliegopeningen schijnt.

Na afloop van de werkzaamheden

21. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.

Bijlage 2: Kaart plangebied

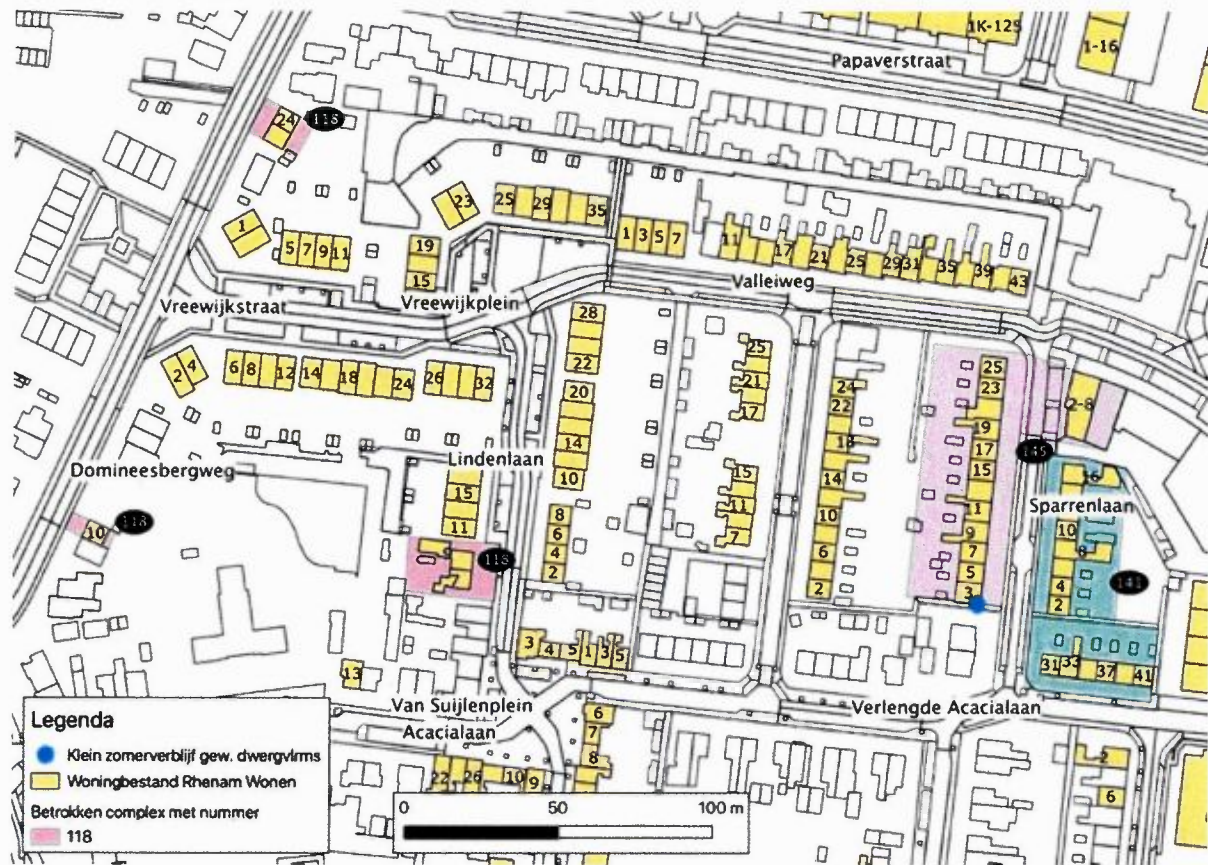

Figuur 2 Ligging betrokken complexen.

Figuur 2 geeft de juiste locaties van betrokken woningen, behalve ter plaatse van Valleiweg 2. In tegenstelling tot wat figuur 2 aangeeft, is Valleiweg 2 gelegen aan de noordzijde van Sparrenlaan 25 (binnen complex 145).

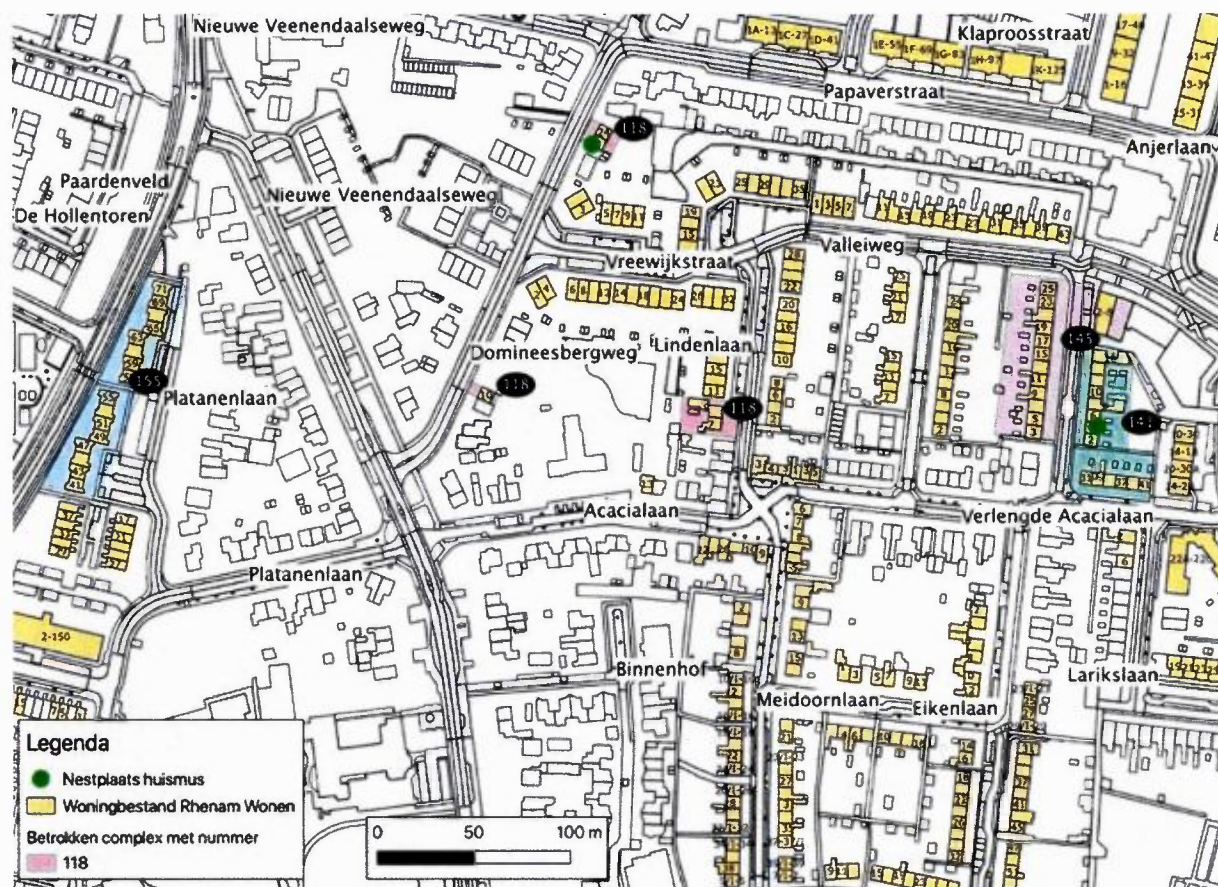
Tabel 1. Overzicht betrokken complexen					
Complex	Straat	Nr's	Aantal	Type	Bouwjaar
118	Domineesbergweg Lindenlaan	10, 22, 24 7, 9	5	Laagbouw + pannendak (2 bouwlaag met kap)	1950 1950
141	Sparrelaan Verl. Acacialaan	2-16 (even) 31-41 (oneven)	14	Laagbouw + pannendak (2 bouwlaag met kap)	1960 1960
145	Sparrelaan Valleiweg	3-25 (oneven) 2 (even)	13	Laagbouw + pannendak (2 bouwlaag met kap)	1961 1961
155	Platanenlaan	41-71 (oneven)	16	Laagbouw + pannendak (1 bouwlaag met kap)	1965

Bijlage 3: Kaarten aangetroffen verblijfplaatsen

Figuur 3 Relevante resultaten voorjaarsonderzoek vleermuizen.

De zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis bevindt zich op het adres Sparrenlaan 3 (complex 145).

Figuur 4 Overzicht relevante resultaten huismusonderzoek.

De nestplaatsen van de huismus bevinden zich op de adressen Domineesbergweg 22 (complex 118) en Sparrenlaan 4 (complex 141).

Bijlage 4: Voorgestelde maatregelen

Methode van ongeschikt maken van woningen

Huismus

De exacte uitvoeringsdatum is nog niet bekend. Wanneer de uitvoering van complex 141 (Sparrenlaan) in de broedperiode plaatsvindt worden voor 1 maart netten gespannen. Dit is niet nadelig voor huismus omdat de compensatie elders wordt gerealiseerd. Bij Domineesbergweg 22-24 van complex 118 wordt de compensatie in het blok zelf gerealiseerd. Wanneer de voorzieningen in gebruik zijn zou verstoring tijdens het broedseizoen kunnen optreden. Daarom gebeurt de uitvoering van nr. 22-24 buiten de broedtijd. De overige blokken van complex 118 staan niet in de omgeving van nr. 22-24 en hier zijn geen verblijfplaatsen gevonden. Deze delen worden als algemene voorzorgsmaatregel voor 1 maart van netten voorzien wanneer de uitvoering in het broedseizoen is.

De netten worden als volgt aangebracht:

- Er wordt relatief stijf steigernet gebruikt met een maaswijdte van 1 cm.
- Het net wordt min of meer strak over het dak gespannen en aan de onderzijde vastgezet of onder de pannen geklemd.
- Aan de kopgevels bevat het net verdeeld over de breedte van de gevel drie openingen van circa 50 cm om dieren een ontsnappingsmogelijkheid te bieden. Op deze plaatsen hangt het net langs de gevel naar beneden.
- Tevens worden loodslabben gecontroleerd en zo nodig platgeslagen, zodat geen openingen tot onder de pannen aanwezig zijn.

Gewone dwergvleermuis

De complexen beschikken over open stootvoegen en/of hoekpannen op kopgevels. Het meest waarschijnlijk is dat de dieren hiervan gebruikmaken om in de spouw of onder het dak komen. Het is onmogelijk om de pannen vooraf te verwijderen, omdat dit lekkage kan veroorzaken. De volgende vleermuiswerende maatregelen worden voor uitvoering van de isolerende werkzaamheden genomen:

- Van alle vier de betrokken complexen worden voorafgaand aan de renovatie exclusion flaps geplaatst in de kopgevels. Dit gebeurt in verband met het dichten van de bovenkant van de spouw van de kopgevels. Het aanbrengen van de flaps gebeurt ongeacht de aanwezigheid van open stootvoegen in de kopgevel. Bij afwezigheid van open stootvoegen wordt een opening gecreëerd van minimaal 50 x 20 mm.
- In alle vier de betrokken complexen worden van alle blokken de openingen tussen hoekpannen en kopgevel tijdelijk afgesloten en van exclusion flaps voorzien. Dit i.v.m. eventuele vleermuizen die onder de pannen aanwezig zijn. Verder worden eventuele loodafdichtingen gecontroleerd op de aansluiting en zonodig aangeklopt.
- De spouw van de langsegevels van complex 141 en 145 is aan de bovenzijde al afgesloten door de zogenaamde muurplaat (zie bouwtekening Bijlage III). In de blokken van deze twee complexen worden voorafgaand aan de renovatie alleen exclusion flaps in de langsegevels geplaatst wanneer hier open stootvoegen of andere potentiële toegangen in aanwezig zijn. De bouwtekening van complex 118 geeft geen uitsluitend over de aanwezigheid van een muurplaat en wat betreft complex 155 is dit onduidelijk. Van deze complex wordt de constructie van de langsegevels geïnspecteerd. Bij afwezigheid van een muurplaat worden exclusion flaps geplaatst.
- Wanneer tijdens het project onverhoopt vleermuizen worden aangetroffen wordt het werk gestaakt en direct een vleermuisdeskundige ingeschakeld.

Permanente alternatieve verblijfplaatsen

Huismus

Als compensatie van de nestplaats worden neststenen van het type Vivara pro NK MU 06 in de gevels ingemetseld. In complex 118 gebeurt dit in het blok zelf op 10 meter van de oorspronkelijke nestplaats, bij complex 141 in een nabijgelegen blok op 38 meter van de oorspronkelijke nestplaats (fig. 7). Hiervoor worden de noordnoordoost- en westnoordwestgevel gebruikt. De oorspronkelijke nestlocaties worden minimaal in tweevoudig gecompenseerd wat het totale aantal voorzieningen op 2 per locatie brengt. De voorzieningen zijn rond de oorspronkelijke locatie gepland zodat er contact blijft met andere territoria van huismus in de directe omgeving. Het plaatsen van de kasten vindt plaats in het najaar van 2020.

Figuur 9 Vivara pro nestkast huismus NK MU 06.

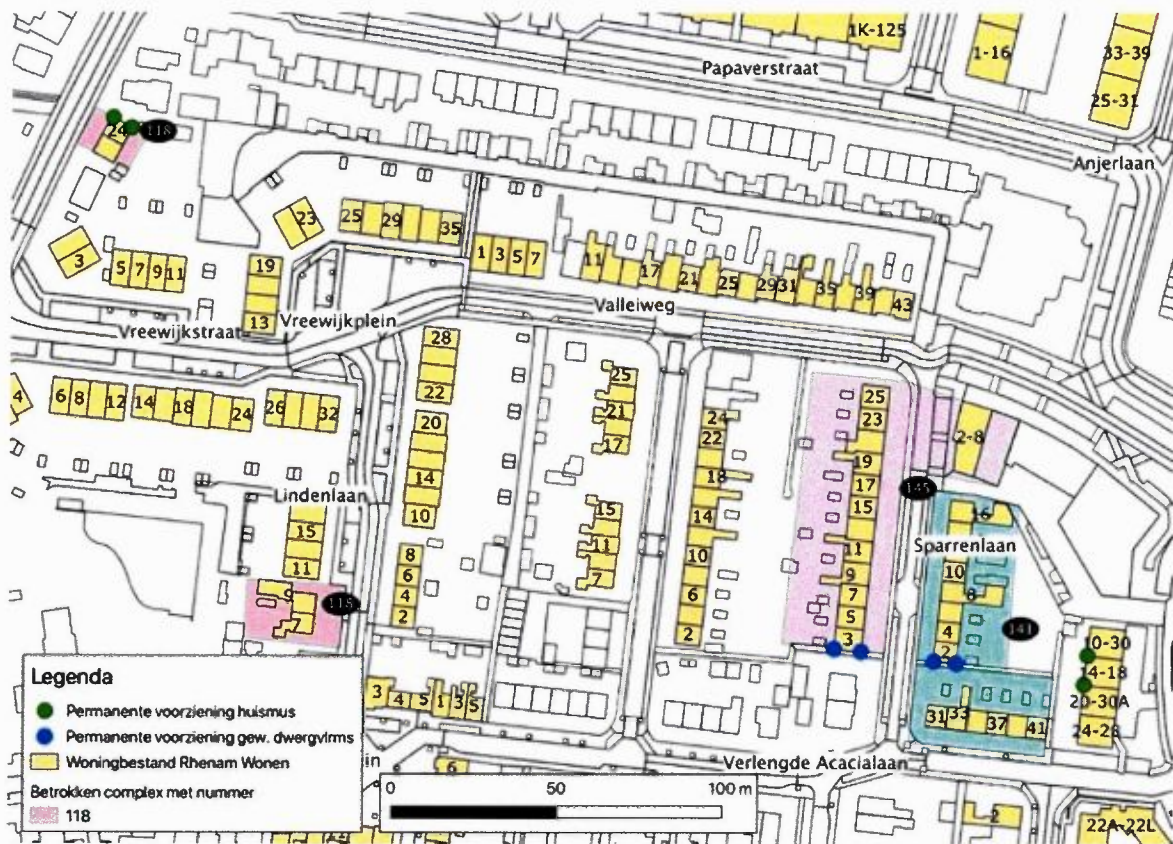
Gewone dwergvleermuis

Als vervanging van het kleine zomerverblijf wordt de inbouwsteen IB VL 01 (fig. 6) van Vivara pro toegepast. De kopse gevels zijn het meest geschikt voor inbouwstenen, omdat op deze locatie weinig of geen overlast is te verwachten van uitwerpselen. De compensatie geschiedt in principe in viervoud. In totaal worden 4 voorzieningen aangebracht, op basis van 1 verblijfplaats. De voorzieningen worden geplaatst in de zuidgevels van complexen 141 en 145. De gevels worden nadien geïsoleerd. Naar verwachting veroorzaakt dit hoogstens kortstondige en geen wezenlijke verstoring van dieren die eventueel in de voorzieningen aanwezig zijn. Het aanbrengen gebeurt op aanwijzing van een deskundig ecoloog overeenkomstig de richtlijnen van het Kennisdocument gewone dwergvleermuis.

Figuur 5 Vivara pro IB VL 01.

Locaties permanente alternatieve verblijfplaatsen huismus en gewone dwergvleermuis

Figuur 6 Permanente voorzieningen gewone dwergvleermuis en huismus.

